

Minuten verbleiben konnte. Diejenige Ente jedoch, welche wiederholt und immer längere Zeit unter das Wasser getaucht wurde, konnte schliesslich bis über 17 Minuten lebend aushalten.

Wenn es auch nicht angenommen werden kann, dass die angeschossene Ente aus freiem Willen so lange Zeit hindurch unter Wasser bleiben könne, so ist ein Verbleiben von 4—5 Minuten immerhin genügend dem suchenden Jäger und Jagdhunde die Zeit zu lang und das Suchen hoffnungslos zu machen.

Diese Versuche RICHER'S beweisen einerseits, dass die Luftsäcke Oxigenreservoir bilden, andererseits aber, dass die laut den Beobachtungen von KABÁČZY sich langsam versenkende Ente ihren Schnabel mit den Nasenlöchern deshalb über den Wasserspiegel halten muss, weil dieselbe keine Luftreserven besitzt und deshalb nicht längere Zeit hindurch unter Wasser verbleiben könnte.

Ujabb tapasztalatok a betonfészekodvakkal.

Irta: SZEMERE LÁSZLÓ.

Az 1923—24. évi Aquila 263. oldalán ismertettem a betonfészekodvakkal végzett költési próbák első eredményeit. Mig 1923. nyarán a mi éghajlatunk alatt előforduló, lehető legmagasabb hőfoknak kitett odvakban költő széncinegékét és parlagi verebeket figyelhettem meg, addig az 1924. évi, záporokban bővelkedő nyáron azt is volt alkalmam megfigyelni, hogy a csapadékdus időben hogy viselkednek az odvak, illetve lakói. Arra is van már adatunk, hogy a függő odvakat hogy fogadják a madarak.

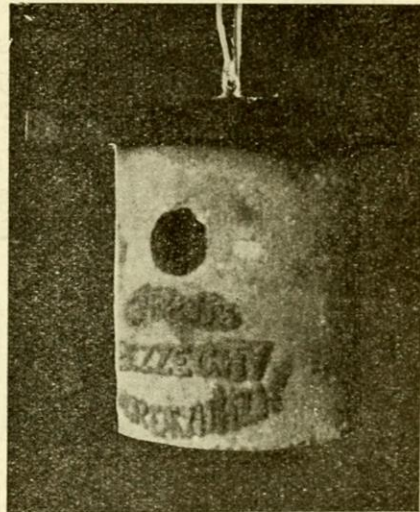
Az a porózítás, amit a kísérleti céljainkra házilag készült odvainkkal elértünk, nem volt minden esetben elegendő. Néhány függő odúban megállott a beléfolyt záporvíz, szerencsére azok üresek voltak. Azt tapasztaltam, hogy mindenféle odúba juthat be esővíz, a fedélszka mentén szivárogva, vagy a röplukon át. A fenthivatkozott cikkem végén (p. 267.) említem is ezt, illetve hogy az egyes odvak hogyan viselkedtek, ha víz jutott beléjük. Gondoskodni kellett arról, hogy a betonfészekodúba bejutható víz onnan mielőbb ki is folyjon. A fenék és a fal felszívóképessége ugyanis csak kisebb eső esetén tarthatja szárazon a fészket s csakis a mi házilag készült, nem elég kemény betonodvaink tették meg ezt is. A gyárilag készült, rideg betonodvak falának vízfelszívó képessége alig volt, s így az odvak gyártójának azt az utasítást adtuk, hogy az odú alját gyártsa oly durva szénalakkal keverten, hogy az odúba öntött víz azonnal folyjon ki az odú fenekén, anélkül azonban, hogy azon átlátni lehessen. Egyszerű kíváncsi volt ez, s BEZZEGHY BÉLA, aki cementodvainkat Nyiregyházán

gyártja, ezt kiválóan meg is oldotta. A két részből álló, u. n. sapkás betonodvainkba a legnagyobb esőzések alkalmával is csak kevés víz jutott be, de azért feles óvatosságból azoknak az alját is úgy gyártatjuk, mint a függőkét. A függő odú deszkafedele nem illészkedhet ugyanis szorosán az odúra, mert akkor az rádagad s ilyenkor az odú leemeléséhez szükséges derékszögű elfordítást nem lehet végrehajtani. Tehát a faanyag térfogatváltozására itt számítani kell.

Függő odvainkat eleinte 3 szál drót segítségével függesztettük fel, kb. úgy, mint ahogy az 1923—24. évi Aquila 264. oldalának 12. ábráján feltüntettük azt a virágesserép-odú ismertetése kapcsán. Az így felfüggesztett odú revideálása azonban nehézkes, s most már csak egy (illetve a biztosítás miatt két) szál dróton lógnak odvaink. Az elébb is hivatkozott Aquila 265. oldalának 14. ábrája s az itt bemutatott fénykép tünteti fel a felfüggesztés módját.

Az egyik, kissé lazán álló drót nem tartja az odút, csak akkor, ha a tartó drót elválik, elszakad. Az ilyen elővigyázat nem felesleges, mert 1—2 év alatt a himbáló odú drótja kophat annyira, hogy az elszakadás fenyegethet. Ha faágra akasztjuk az odút, akkor arra elébb egy kéregdarabot, vagy áthajtogatott posztódarabkát tegyünk, különben a drót az ágba mélyen belévágódhat. Ezt tapasztaltuk is azon kísérleti odvainkon, amelyeket nem így akasztottunk ki. Erre ugyanis előre számítottunk, s odvaink zömét már ilyen elővigyázatosság mellett szereltük a szabadba. A függő odvakkal való kísérletezéstől ezek az apró nehézségek azért senkit se riasszanak vissza; utánnajárás, gond, mindenféle odúval van, anélkül, hogy más odú a macska ellen védelmet biztosíthatna.

Több megfigyelőnk arról értesített minket, hogy a függő odúba csak akkor mennek be a madarak, ha másfélét nem kaphatnak. Ezt mi is tapasztaltuk, miért is egy különálló parkban (cikkiró Pasaréti-ut 79. alatti lakása körül) csak függő odút tettünk ki. Ekkor úgy a széncinege, mint a parlagi veréb elfoglalta s fiait szerencsésen fel is nevelték bennük. Kiindulva a függőcinege függő s más számos madár (nádirigó, sárgarigó stb.) ingásnak eléggé kitett fészkeből, egyáltalán nem féltünk attól, hogy a felfüggesztett odúban a madarak családalapítása kockázatos lenne. És jó is, hogy a Természet példáira hallgattunk s nem a „Deutsche Jägerzeitung“ madárvédő-szakértőjére. (1924. évi 26. sz. pag. 461. A cikk aláírása: Landwirtschaftskammer und Waldbesitzerverband für die Provinz

1. ábra.

Sachsen.) Cikkíró szerint humoros lesz majd az, hogy a himbálódzó odúban a madárfiak egymásra bukdácsolnak. Csodálkozunk azon, hogy madarakkal foglalkozó embernek ilyen előzetes véleménye lehet! Eltekintve attól, hogy valaki véleményt mond kipróbálható dolgokról, próba nélkül! A hivatkozott lap válaszcikkünket nem közölte s így a netán félrevezetett szakembereknek ezuttal hozzuk tudomásukra, hogy a függő odúban sem a tojások össze nem törnek, sem a fiak nem ütik meg magukat, szóval az odú nyugodt lelkiismerettel felfüggeszthető. Persze nemcsak a betonodú, de a faodvak is. Ugy KÜHNEL MÁRTON, mint RADEZKY DEZSŐ és FORGÁCS JÁNOS, kik faodúkat hoznak nálunk forgalomba, úgy gyártják az odúkat, hogy felfüggeszteni is lehessen azokat.

Ha a madarak előnyben részesítik a szilárdan álló odúkat, abból az következik, hogy ahol a hely macskamentes, ott szögezzük is ki a fészkelő odvakat. Ellenkező esetben pedig oktrojáljuk rájuk a függő odvakat, ha már tudjuk, hogy abban is jó eredménnyel költhetnek. Ez olyan dolog, mint amikor az embernek első vagy ötödik emeleti lakás között kell választania. Bár a hasonlat kissé sántít, mert a függő odú akkora biztonságot nyújt egyébként, hogyha azt a cinege logikájával felbecsülni tudná, hát másként döntene, azaz inkább megbarátkozna a függő odúval. Az is valószínű, hogy néhány generáció után szoknák meg jobban a madarak. A parlagi veréb — sajnos — az nem olyan kényes, mert elfoglalja a függő odút akkor is, ha a közelében szilárd odú is van. Neki az mindegy. Közvetett haszna így is van azért a függő odúnak, mert a többi odú birlalásáért a cinegéknek nem kell oly ádáz küzdelmet folytatniok a parlagi verebekkel. S így 26—28 mm. odú nyílást feltételezve a többi (nem függő) odvaknál, eléggé könnyíthetünk a cinegék helyzetén. Az ilyen lyukméretű odúba a házi veréb ugyanis nem megy be.

Ami általában az anyag kérdését illeti, t. i. hogy a beton, vagy a fa között válasszunk-e, erről pedig egyelőre annyit írhatunk, hogy elvileg a faodvakat ugyan jobbnak tartjuk, de egy kényes pont — és pedig az odvak tartóssága — miatt a betonodvakat mégse nélkülözhetjük, illetve nem mellőzzük a gyártatását. Eredetileg csak átmeneti eszköznek véltük. Olesőbb és tartósabb volta miatt azonban ezentúl is csak fogjuk alkalmazni. Az olesőbbiség főként idők során érvényesül majd, mikor bebizonyosodik, hogy kétszer-háromszor vagy kitudja hogy hányiszorta több ideig tart el a fatönkodvaknál. A fatönkodvak rendszeren pár éven belül megrepednek, kb. 10—15 éven belől pedig annyira megkorhadnak, hogy tovább nem használhatók. Korlátlan tartósaknak természetesen a betonodvakat sem tarthatjuk és pedig azért, mert ismételt leejtés után csak eltörnek majd. És ha az odú nem is romlik el, elromlik az a lécdarab, amire szerelni kell a sapkás odút, a függő odúnak pedig elkorhad a fedele. Ezen alkatrészeket tehát idejében ki kell cserélni.

Egyébként az itt fényképfelvétellel is bemutatott sapkás betonodúkat eléggé szívesen fogadják a madarak. Rakott fészket bele a kerti rozsdafarkú is, sajnos annak költési eredményét nem figyelhettük meg, mert a többszöri megfigyelés miatt a rozsdafarkú-pár a fészket áthordta, előbb egy másik betonodúba, onnan pedig egy függő cementodúba.

Nem tartozik ugyan a betonfészkekodú kérdéshez a leegyszerűsített ablaketető; azonban madárvédelmi keretünk e cikken kívül nincs most, azért itt emlékezünk meg róla.

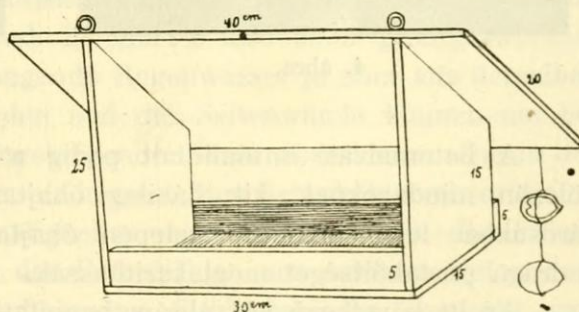
Az általános drágaság miatt sokan nem szerezhetik be a készen gyártott különféle etetőket. Ezért kiterveztük azt a legegyszerűbb ablaketető-typust, amelyet azonban nyugodtan ajánlhatunk s amelyet ki-ki házilag is könnyen elkészíthet valamely alkalmas nagyságu postaládikából. A mellékelt rajz mutatja az efféle etető alakját. A méretek bevannak a rajzba véve s így minden további magyarázat nélkül bárki elkészítheti azt. Üveg nem kell rá, mert a ferdén előugró fedél a behavazás ellen kellő biztosítékot nyújt, illetve a forgószelel alkalmával belékerült havat könnyen eltávolíthatjuk. Csinálhatjuk a tetőt vízszintesre is, akkor persze

azt kissé hosszabbra kell hagyni. A szél a fedélbe kapaszkodhat s annál fogva az etetőt az ablakhoz verheti, ezért az etető aljából a külső ablakráma aljához egy fonalat vagy drótot feszítsünk ki. Így aztán az etető nem fogja az ablakot se kitörni, sem kopogtatni.

Ha a verebeket távol akarjuk tartani, akkor az etetőnek a szabadba

2. ábra.

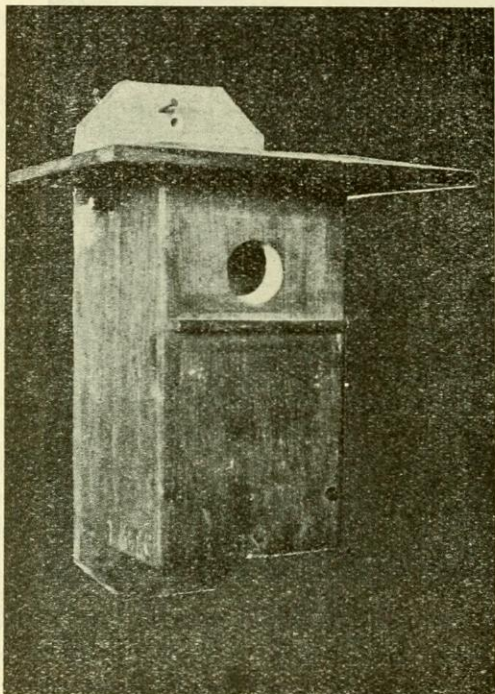

3. ábra.

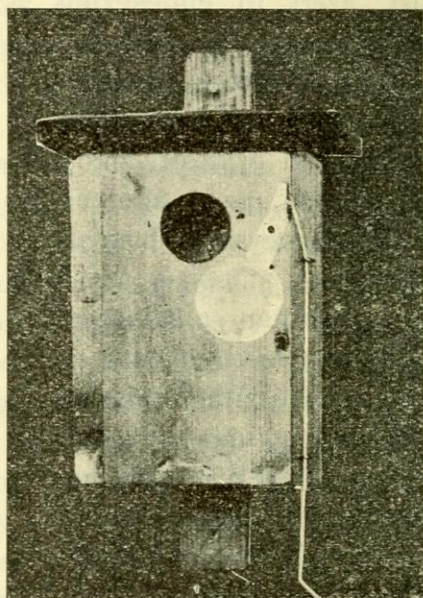
nyíló részét egymástól 2—3 centiméternyire kifeszített szines fonállal rácsozzuk be, melyen át a cinegék befognak bujni, a verebek nem.

A szokásos féldió-esalगतó cégérről persze ne felejtkezzünk meg.

Csekélynek látszik ezen etető-ládika ügy, azonban ha megfigyelőink és madárvédőink iskolákban s mindenütt, ahol propagatív munkát fejtenek ki, kifejezetten hangsúlyozzák, hogy házilag is lehet csinos ablakettetőt készíteni; elébb-utóbb szélesebb mederben való elterjedését biztosíthatják az ablakettetőknek.

4. ábra.

5. ábra.

A betonodvak öntőmintáit pedig a jövőben is szívesen adjuk ki kölesön mindazoknak, kik házilag óhajtanak ilyeneket csinálni, vagy a városukban levő cement-ipartelepen óhajtanak ilyeneket csináltatni, hogy a drága póstköltséget megtakaríthassák.

Az itt következő két ábrán bemutatjuk RADETSKY DEZSŐ (TÁRNOK) és FORGÁCS JÁNOS (Budapest, Madártani Intézet) deszkaoduit. Utóbbi felvan szerelve röplukelzáró bádoglappal. Ha a lelógó zsineget meghuzzuk, akkor a bádoglap a röplukra fordul, azt elzárja. Jelölési munkálatokhoz célszerű e berendezés, de a verebek kifogásához is.

Ezeknek a deszkaoduknak alapmérete belül 10 cm^2 , tehát elég tágas. Leemelhető fedelüket egy keresztbedugott pálcika rögzíti. Ha fel akarjuk függeszteni ezeket az odvakat, akkor egy \wedge alakra hajlitott 2—3

arasznyi drót 1—1 végét a kiálló pálcavégre csavargatjuk, s egy másik drót segítségével aztán az odut a fa ágára akaszthatjuk.

A RADEZKY-féle odu ábrájának baloldalán felül látható a pálcikának az egyik vége.

Kipróbált odumintánk most már elég van, ezek elterjesztése, s általában a madárvédelem népszerűsítése azonban még hátra van!

Neue Erfahrungen mit den Beton-Nisthöhlen.

VON LADISLAUS SZEMERE.

Die ersten Resultate des Versuches mit den Beton-Nisthöhlen veröffentlichte ich auf Seite 263 des 1923/24 Jahrganges der Aquila. Während im Jahre 1923 Gelegenheit geboten war den Einfluss der in unserer Gegend vorkommenden grössten Hitze auf die in Betonhöhlen nistenden *Meisen* und *Feldsperlinge* zu beobachten, gab der gewitterreiche Sommer 1924 die Möglichkeit beobachten zu können, wie sich die Betonhöhlen und ihre Einwohner reichlichem Regen gegenüber verhalten. Auch darüber haben wir einige Erfahrungen, wie sich die Vögel den hängenden Nisthöhlen gegenüber verhalten.

Die Porosität unserer häuslich hergestellten Versuchs-Betonhöhlen war nicht in jedem Falle genügend. In einigen hängenden Nisthöhlen blieb das infolge starker Platzregen hineingelangte Wasser einige Zeit lang stehen. Glücklicherweise waren dieselben unbewohnt. Ich machte übrigens die Erfahrung dass in jede Nisthöhle Regenwasser gelangen kann, teilweise durch das Flugloch, teilweise durch Hineinsickern entlang der Fugen des Dachbrettchens. In meinem oben angeführten Artikel erwähnte ich auch p. 267 diesen Umstand. Es musste also dafür gesorgt werden, dass das in die Betonhöhle gelangende Regenwasser je eher aus derselben wieder heraus fliesse. Der Boden und die Seitenwände können nur bei kleineren Regenfällen die hineingelangende Nässe absorbieren. Die in der Fabrik aus minder porösem Materiale hergestellten Betonhöhlen absorbierten jedoch auch diese geringe Feuchtigkeitsmenge nicht, weshalb die Fabrik die Weisung erhielt den Boden der Betonhöhlen aus solchem Beton herzustellen, welcher stark mit grobkörniger Kohlenschlacke gemischt war. BÉLA BEZZEGHY der Fabrikeigentümer hat diese Aufgabe vortrefflich gelöst und solche Betonhöhlen hergestellt, aus welchen das hineingeschüttete Wasser sofort herausfliesst, ohne dass der Boden deshalb durchsichtig wäre.

In die zweiteiligen, sogenannten Kappenhöhlen gelangt selbst bei grossen Regenfällen nur unwesentliche Nässe hinein, doch liessen wir auch diese vorsichthalber in derselben Weise herstellen, wie die hängenden. Das Dachbrett der hängenden Nisthöhle kann nämlich nicht ganz

fest schliessend angebracht werden, weil dadurch das Abheben desselben behufs Revision und Reinigung der Höhlen fast unmöglich wäre.

Die hängenden Nisthöhlen wurden anfangs mittels 3 Drähten befestigt, wie dies an Fig. 12 im Jahrgange XXX—XXXI. der *Aquila* p. 264 ersichtlich ist. Die Revision dieser Nisthöhle ist jedoch sehr schwerfällig und hängen unsere jetzigen Betonhöhlen nur an einem Doppeldrahte. Fig. 14 in *Aquila* XXX—XXXI. p. 265 und die beigegegebene Photographie p. 185. zeigen die Art und Weise der Montierung.

Von den beiden Drähten hält nur der eine die Betonhöhle, während der andere nur dann in Funktion gelangt, wenn der erste durch Abnutzung abreißen sollte. Diese Vorsichtsmassregel ist nicht überflüssig. Montiert man die hängende Höhle auf einen Baumast, so muss an der Aufhängestelle vorerst ein Rindenstück, oder ein Brettchen angebracht werden, weil der Draht tief in den Ast einschneiden kann, was uns bei jenen Versuchshöhlen, welche ohne diese Vorsichtsmassregel ausgehängt wurden, auch tatsächlich passiert ist. Diese kleinen Schwierigkeiten sollen niemanden von den Versuchen mit hängenden Nisthöhlen abhalten. Mit jeder anderen Nisthöhle hat man ja ebenfalls verschiedene Arbeit und Schwierigkeiten, keine gibt jedoch eine solche Sicherheit gegen die Katzen, als die hängende Nisthöhle.

Mehrere Beobachter machten die Erfahrung, dass die Vögel nur dann die hängenden Nisthöhlen besiedelten, wenn keine anderen vorhanden waren. Im Institutsparke machten auch wir diese Erfahrung. Ebendeshalb wurden in einem anderen Parke nur hängende Nisthöhlen ausgesetzt, welche dann von *Kohlmeisen* und *Feldsperlingen* besiedelt wurden und kam auch in diesen die Brut glücklich hoch. Bezüglich der hängenden Nisthöhle, welche ja in der freien Natur in den ebenfalls mehr oder minder hängenden und dem Schütteln durch den Wind voll ausgesetzten Nestern der Beutelmeise, des Pirols, der Rohrdrossel u. s. w. entsprechende Vorbilder hat, hatten wir überhaupt keine Befürchtung, dass sich dieselbe zum Nisten als ungeeignet erweisen werde. Die bisherigen Erfahrungen gaben uns Recht darin, dass wir uns an die Muster in der Natur hielten und uns nicht von dem Vogelschutz-Sachverständigen der „Deutscher Jägerzeitung“ abschrecken liessen. Im Jahrgang 1924 p. 461 erschien in dieser Zeitschrift ein Artikel, gezeichnet von der „Landwirtschaftskammer und Waldbesitzerverband für die Provinz Sachsen“ in welcher der anonyme Verfasser darüber humorisiert, wie reizvoll es sein wird, wenn in der vom Winde geschaukelten hängenden Nisthöhle die Jungen übereinander herumpurzeln. Man kann sich nicht genug darüber wundern, dass Jemand mit solch' vorgefasster Meinung sich in ornithologischen Fachfragen ein Urteil beimisst, gar nicht zu reden davon, dass er dies tut, ohne vorher entsprechende Proben und Versuche gemacht

zu haben. Die Deutsche Jägerzeitung fand es für recht und billig unseren rektifizierenden Artikel nicht zu veröffentlichen und war ich deshalb gezwungen diese Frage hier etwas eingehender zu behandeln. Es soll hier noch einmal betont werden, dass in der hängend montierten Betonhöhle weder die Eier zerbrechen, noch die Jungen Schaden erleiden, dass dieselbe also mit ruhigem Gewissen angewendet werden kann. Natürlich kann nicht nur die Betonhöhle, sondern auch die aus Holz hergestellte Nisthöhle von KÜHNEL M. und RADEZKY D. hängend montiert werden und werden auch solche von beiden Fabriken in Verkehr gebracht.

Indem die Vögel erfahrungsgemäss die stabilen Nisthöhlen bevorzugen, so muss daraus die Konsequenz gezogen werden, dass man dort, wo die Katzengefahr nicht besteht, die Nisthöhlen stabil montiert. Im entgegengesetzten Falle muss man dieselben jedoch in die hängenden Nisthöhlen zwingen, da es uns doch bekannt ist, dass sie auch in diesen erfolgreich brüten können. Es ist dies derselbe Fall, als wenn Jemand seine Wohnung im ersten, oder fünften Stockwerke wählen kann. Der Vergleich hinkt zwar einigermassen, denn wenn die Meisen ermassen könnten, welche grosse Vorteile ihnen die hängende Nisthöhle bietet, so würden sie vielleicht ihre Entscheidung anders fällen und lieber die hängende Höhle besiedeln. Innerhalb einiger Generationen dürften sich übrigens die Meisen auch an die hängenden Nisthöhlen gewöhnen.

Der Feldsperling ist leider nicht so empfindlich, weil er die hängende Nisthöhle auch dann besiedelt, wenn sich daneben eine stabile befindet. Ihm ist das ganz egal. Einen unmittelbaren Nutzen leistet er zwar dadurch, weil die Meisen für den Besitz der stabilen Höhlen nicht so heftig zu kämpfen haben. Auf diese Weise ist bei einer Fluglochweite von 2·6—2·8 Zentimetern der stabilen Nisthöhlen die Lage der Meisen beträchtlich erleichtert, weil die Höhlen mit solcher Fluglochweite von den Haussperlingen nicht besiedelt werden können.

Was nun im Allgemeinen die Materialfrage betrifft, so kann darüber vorläufig so viel berichtet werden, dass wir prinzipiell die Holzhöhlen für besser halten, als die Betonhöhlen, jedoch aus Gründen der Haltbarkeit die Herstellung der Betonhöhlen nicht einstellen möchten. Ursprünglich waren dieselben nur für interemistischen Gebrauch geplant, indem sie sich jedoch billiger und dauerhafter erwiesen, als die Holzhöhlen, so werden wir dieselben auch fernerhin in Anwendung behalten. Die ganz bedeutende Wohlfeiligkeit wird sich besonders im Laufe der Zeit bewahren, wenn es sich zeigen wird, dass die Betonhöhle eine vielfach höhere Dauerhaftigkeit besitzt, als die Holzhöhle.

Die Holzhöhlen pflegen in einigen Jahren Sprünge zu erhalten und in 10—15 Jahren derart morsch zu werden, dass sie weiter hin nicht benutzt werden können. Freilich sind auch die Betonhöhlen nicht von

unbeschränkter Lebensdauer, weil dieselben nach mehrfachem Fallenlassen mal' doch zerbrechen, oder die Latte vermorscht, an welcher die Kappenhöhle ausgehängt wird, oder aber geht das Dachbrett der hängenden Höhle zu Grunde. Diese Bestandteile müssen deshalb von Zeit zu Zeit erneut werden.

Die p. 187. in photographischer Aufnahme zu sehenden Kappen-Betonhöhlen werden von den Vögeln ziemlich gerne besiedelt. Auch ein Gartenrotschwanz baute sein Nest darin, doch übersiedelte er das ganze Nestmateriale — möglicherweise durch fortgesetzte Beobachtung beunruhigt — zuerst in eine andere Betonhöhle und schliesslich in eine hängende Betonhöhle.

Der vereinfachte Fenster-Futterapparat gehört zwar nicht in den Rahmen dieses Artikels, doch möchte ich der Einfachkeit wegen auch über diesen noch berichten.

Infolge der allgemeinen Teuerung und Verarmung können sehr viele Liebhaber die verschiedenen fertig hergestellten Futterapparate nicht bezahlen. Um diesem Übelstande abzuhelpen wurde der p. 187. abgebildete Fensterfutterapparat einfachster Konstruktion hergestellt, welchen wir Jedermann anempfehlen können, da derselbe auch häuslich aus irgendeinem Kistchen, Colli u. s. w. hergestellt werden kann. Die Masse sind in der Zeichnung enthalten. Glas wird dazu nicht benötigt, weil das schief überragende Dach gegen die Einschneigung genügend Schutz bietet. Wenn das Dach wagerecht ist, so muss dasselbe etwas mehr über den Apparat hinausragen. Starker Wind kann den Apparat infolge des breiten Dachvorsprunges wohl an das Fenster schlagen und muss deshalb der Boden desselben mittels eines Fadens oder Drahtes an den Fensterahmen befestigt werden.

Will man die Sperlinge fernhalten, so muss der Einflugraum mittels in 2—3 Zentimeter Abstand angebrachten farbigen Fäden vergittert werden. Die Meisen lassen sich dadurch von Besuche des Apparates nicht abhalten, die Sperlinge aber ja. Die hängende, vom Winde bewegte weithin sichtbare Halbnuss als Lockmittel darf natürlich nicht fehlen.

Dieser Futterapparat scheint zwar an und für sich nicht besonders wichtig zu sein, wenn aber unsere Beobachter und Vogelschützer denselben überall in ihren Wohnungen, Kanzleien und Schulen anbringen und bei jeder Gelegenheit betonen, dass derselbe auch häuslich hergestellt werden kann, so wird derselbe voraussichtlich bald eine weite Verbreitung finden.

Die Guss-Muster der Betonhöhlen stehen auch fernerhin zur freien Benützung jedem Interessenten zur Verfügung, damit jeder, der sich die teuren Höhlen nicht anschaffen kann, sich solche selber zum billigsten Preise herstellen könne.